

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών (1. Dīgha Nikāya)

1. Το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής
(1. Sīlakkhandhavaggaṭṭhi)

3. Η ομιλία στον Αμπάττα (3. Ambaṭṭhasuttaṃ)

[DN 3, PTS 1.87–1.110]

PaliVerse

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών

1. Το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής

3. Η ομιλία στον Αμπάττα

254. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, περίπου πεντακόσιους μοναχούς, και έφτασε σε ένα βραχμανικό χωριό των Κοσάλα που ονομαζόταν Ισχανάνγκαλα. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στην Ισχανάνγκαλα, στο δασώδες άλσος της Ισχανάνγκαλα.

Η ιστορία του Ποκκχαρασάτι

255. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι κατοικούσε στην Ουκκάτθα, γεμάτη κόσμο, με άφθονο χορτάρι, ξύλα και νερό, με άφθονα δημητριακά, βασιλική κτήση που του είχε δοθεί από τον βασιλιά Πασενάντι των Κοσάλα ως βασιλική δωρεά, ως ύψιστη δωρεά. Ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι άκουσε: «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, περίπου πεντακόσιους μοναχούς, έφτασε στην Ισχανάνγκαλα και διαμένει στην Ισχανάνγκαλα, στο δασώδες άλσος της Ισχανάνγκαλα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέربλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους».

Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάτθα

256. Εκείνη την περίοδο, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είχε έναν μαθητευόμενο ονόματι Αμπάττα, έναν νεαρό βραχμάνο, απαγγελέα, γνώστη των μάντρα, που είχε διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου, αναγνωρισμένος και επιβεβαιωμένος από τον δάσκαλό του στη διδαχή του δασκάλου του για την τριπλή αληθινή γνώση - «ό,τι εγώ γνωρίζω, αυτό εσύ γνωρίζεις· ό,τι εσύ γνωρίζεις, αυτό εγώ γνωρίζω».

257. Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι απευθύνθηκε στον νεαρό Αμπάττα: «Αυτός, αγαπητέ Αμπάττα, ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, περίπου πεντακόσιους μοναχούς, έφτασε στην Ισχανάνγκαλα και διαμένει στην Ισχανάνγκαλα, στο δασώδες άλσος της Ισχανάνγκαλα. Και για αυτόν τον

αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους». Έλα εσύ, αγαπητέ Αμπάτχα, πήγαινε εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα· αφού πας, μάθε για τον ασκητή Γκόταμα, αν πράγματι για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, που είναι πραγματικά έτσι, έχει διαδοθεί αυτή η φήμη, ή όχι έτσι. Αν αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι τέτοιος, ή αν δεν είναι τέτοιος, έτσι θα γνωρίσουμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα».

258. «Πώς όμως, αγαπητέ, θα γνωρίσω αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα -αν πράγματι για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, που είναι πραγματικά έτσι, έχει διαδοθεί αυτή η φήμη, ή όχι έτσι. Αν αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι τέτοιος, ή αν δεν είναι τέτοιος;»

«Έχουν παραδοθεί, αγαπητέ Αμπάτχα, στις ιερές γραφές μας τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου, με τα οποία για έναν μεγάλο άνθρωπο που τα διαθέτει υπάρχουν μόνο δύο προορισμοί και κανένας άλλος. Αν παραμείνει εντός οικίας, γίνεται βασιλιάς, παγκόσμιος μονάρχης, δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, κυρίαρχος των τεσσάρων σημείων του ορίζοντα, νικητής, που έχει επιτύχει σταθερότητα στη χώρα, προικισμένος με τα επτά κοσμήματα. Αυτός έχει αυτά τα επτά κοσμήματα. Δηλαδή: το κόσμημα του τροχού, το κόσμημα του ελέφαντα, το κόσμημα του αλόγου, το κόσμημα του πολύτιμου λίθου, το κόσμημα της γυναίκας, το κόσμημα του οικοδεσπότη, και το κόσμημα του συμβούλου ως έβδομο. Και έχει περισσότερους από χίλιους γιους, γενναίους, με ηρωική μορφή, ικανούς να συντρίψουν εχθρικούς στρατούς. Αυτός κατακτά αυτή τη γη που περιβάλλεται από τον ωκεανό χωρίς ραβδί, χωρίς όπλο, με δικαιοσύνη, και κατοικεί σε αυτήν. Αν όμως εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, γίνεται Άξιος, Πλήρως Αυτοφωτισμένος, που αποκαλύπτει τον κόσμο αφαιρώντας το κάλυμμα. Εγώ, αγαπητέ Αμπάτχα, είμαι ο δάσκαλος των ιερών γραφών· εσύ είσαι ο μαθητής των ιερών γραφών».

259. «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάτχα στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι, και αφού σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του, ανέβηκε σε άμαξα που την έσερναν φοράδες και μαζί με αρκετούς νεαρούς βραχμάνους κατευθύνθηκε προς το δασώδες άλσος της Ισχανάνγκαλα. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και μπήκε στο μοναστήρι με τα πόδια. Εκείνη την περίοδο αρκετοί μοναχοί περπατούσαν στο ύπαιθρο. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάτχα πλησίασε αυτούς τους μοναχούς· αφού τους πλησίασε, είπε στους μοναχούς: «Πού, αγαπητοί, διαμένει τώρα ο αξιότιμος Γκόταμα; Διότι εμείς ήρθαμε εδώ για να δούμε τον αξιότιμο Γκόταμα».

260. Τότε σε αυτούς τους μοναχούς ήρθε η σκέψη: «Αυτός ο νεαρός βραχμάνος

Αμπάττχα είναι από γνωστή οικογένεια και είναι μαθητευόμενος του γνωστού βραχμάνου Ποκκχαρασάτι. Δεν είναι βαρύ για τον Ευλογημένο να συνομιλεί με τέτοιους γιους καλών οικογενειών». Αυτοί είπαν στον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα: «Αυτή η κατοικία, Αμπάττχα, έχει κλειστή πόρτα· πλησίασέ την αθόρυβα, χωρίς βιασύνη μπες στη βεράντα, βήξε και χτύπα τον σύρτη· ο Ευλογημένος θα σου ανοίξει την πόρτα».

261. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα πλησίασε αθόρυβα εκείνη την κατοικία με την κλειστή πόρτα, χωρίς βιασύνη μπήκε στη βεράντα, έβηξε και χτύπησε τον σύρτη. Ο Ευλογημένος άνοιξε την πόρτα. Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα μπήκε μέσα. Και οι νεαροί βραχμάνοι μπήκαν μέσα και χαιρέτησαν τον Ευλογημένο, και αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι. Αλλά ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, ενώ περπατούσε πέρα-δώθε, συνομιλούσε κάπως με τον Ευλογημένο που καθόταν, και ενώ στεκόταν όρθιος, συνομιλούσε κάπως με τον Ευλογημένο που καθόταν.

262. Τότε ο Ευλογημένος είπε στον νεαρό Αμπάτθα: «Έτσι λοιπόν, Αμπάτθα, συνομιλείς με τους μεγαλύτερους και ηλικιωμένους βραχμάνους, τους δασκάλους και τους δασκάλους των δασκάλων, όπως τώρα περπατώντας και στεκόμενος συνομιλείς κάπως με εμένα που κάθομαι;»

Πρώτη δήλωση περί ταπεινής καταγωγής

263. «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκότμα. Διότι, αγαπητέ Γκότμα, ένας βραχμάνος που περπατάει αξίζει να συνομιλεί με έναν βραχμάνο που περπατάει, ένας βραχμάνος που στέκεται αξίζει να συνομιλεί με έναν βραχμάνο που στέκεται, ένας βραχμάνος που κάθεται αξίζει να συνομιλεί με έναν βραχμάνο που κάθεται, ένας βραχμάνος που είναι ξαπλωμένος αξίζει να συνομιλεί με έναν βραχμάνο που είναι ξαπλωμένος. Και όσον αφορά, αγαπητέ Γκότμα, αυτούς τους κουρεμένους ασκητίσκους, τους κατώτερους, τους μαύρους, τους απογόνους από τα πόδια του Βράχμα, ακόμη και με αυτούς έχω τέτοια συνομιλία, όπως ακριβώς με τον σεβάσμιο Γκότμα». «Αλλά εσύ, Αμπάττχα, ήρθες εδώ με κάποιο σκοπό· για όποιον σκοπό και αν ερχόσασταν, σε αυτόν τον σκοπό θα έπρεπε να δώσετε καλά προσοχή. Αλλά αυτός ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, που δεν έχει ολοκληρώσει την εκπαίδευσή του, νομίζει ότι την έχει ολοκληρώσει· τι άλλο θα μπορούσε να είναι αυτό παρά έλλειψη εκπαίδευσης;»

264. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, όταν του μιλούσε ο Ευλογημένος με λόγια που τον αποκαλούσαν μη-ολοκληρωμένο, θυμωμένος και δυσαρεστημένος, χλευάζοντας τον Ευλογημένο, περιφρονώντας τον Ευλογημένο, κατηγορώντας τον Ευλογημένο - «και ο ασκητής Γκόταμα θα με οδηγήσει σε κακό», είπε αυτό στον Ευλογημένο - «Οργίλο, αγαπητέ Γκόταμα, είναι το γένος των Σάκυα· σκληρό, αγαπητέ Γκόταμα, είναι το γένος των Σάκυα· επιπόλαιο, αγαπητέ Γκόταμα, είναι το γένος των Σάκυα· φλύαρο, αγαπητέ Γκόταμα, είναι το γένος των Σάκυα· όντας κατώτεροι, αν και είναι κατώτεροι, δεν τιμούν τους βραχμάνους, δεν σέβονται τους βραχμάνους, δεν αποδίδουν ευλάβεια στους βραχμάνους, δεν δείχνουν ευσέβεια στους βραχμάνους, δεν προσκυνούν τους βραχμάνους. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, δεν είναι πρόπον, αυτό δεν είναι αρμόζον, ότι αυτοί οι Σάκυα, όντας κατώτεροι, αν και είναι κατώτεροι, δεν τιμούν τους βραχμάνους, δεν σέβονται τους βραχμάνους, δεν

αποδίδουν ευλάβεια στους βραχμάνους, δεν δείχνουν ευσέβεια στους βραχμάνους, δεν προσκυνούν τους βραχμάνους». Έτσι ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα εξαπέλυσε αυτή την πρώτη κατηγορία περί κατωτερότητας εναντίον των Σάκυα.

Δεύτερη δήλωση περί ταπεινής καταγωγής

265. «Τι όμως σου έκαναν οι Σάκυα, Αμπάττχα;» «Κάποτε, αγαπητέ Γκόταμα, πήγα στην Καπιλαβάττχου για κάποια υπόθεση του δασκάλου μου, του βραχμάνου Ποκκχαρασάτι. Πήγα στην αίθουσα συνελεύσεων των Σάκυα. Εκείνη την περίοδο πολλοί Σάκυα και νεαροί Σάκυα κάθονταν σε υψηλά καθίσματα στην αίθουσα συνελεύσεων, γελώντας δυνατά και παίζοντας μεταξύ τους σπρώχνοντας ο ένας τον άλλον με τα δάχτυλα, και μάλιστα, νομίζω, γελούσαν με εμένα, και κανείς δεν με προσκάλεσε ούτε σε κάθισμα. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, δεν είναι πρόπον, αυτό δεν είναι αρμόζον, ότι αυτοί οι Σάκυα, όντας κατώτεροι, αν και είναι κατώτεροι, δεν τιμούν τους βραχμάνους, δεν σέβονται τους βραχμάνους, δεν αποδίδουν ευλάβεια στους βραχμάνους, δεν δείχνουν ευσέβεια στους βραχμάνους, δεν προσκυνούν τους βραχμάνους». Έτσι ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα εξαπέλυσε αυτή τη δεύτερη κατηγορία περί κατωτερότητας εναντίον των Σάκυα.

Τρίτη δήλωση περί ταπεινής καταγωγής

266. «Ακόμα και το μικρό πουλί λατουκίκα, Αμπάττχα, στη δική του φωλιά λέει ό,τι θέλει. Και αυτή, Αμπάττχα, η Καπιλαβάττχου, είναι δική τους, των Σάκυα· δεν αξίζει ο σεβάσμιος Αμπάττχα να οργίζεται για τόσο μικρό πράγμα». «Υπάρχουν, αγαπητέ Γκόταμα, τέσσερις κάστες - οι πολεμιστές, οι βραχμάνοι, οι έμποροι και οι εργάτες. Από αυτές, αγαπητέ Γκόταμα, τις τέσσερις κάστες, οι τρεις κάστες -οι πολεμιστές και οι έμποροι και οι εργάτες - μάλιστα γίνονται υπηρέτες μόνο του βραχμάνου. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, δεν είναι πρόπον, αυτό δεν είναι αρμόζον, ότι αυτοί οι Σάκυα, όντας κατώτεροι, αν και είναι κατώτεροι, δεν τιμούν τους βραχμάνους, δεν σέβονται τους βραχμάνους, δεν αποδίδουν ευλάβεια στους βραχμάνους, δεν δείχνουν ευσέβεια στους βραχμάνους, δεν προσκυνούν τους βραχμάνους». Έτσι ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα εξαπέλυσε αυτή την τρίτη κατηγορία περί κατωτερότητας εναντίον των Σάκυα.

Η δήλωση περί του γιου της δούλης

267. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα υποτιμά υπερβολικά τους Σάκυα με κατηγορίες περί κατωτερότητας· γιατί να μην τον ρωτήσω για το σόι του;» Τότε ο Ευλογημένος είπε στον νεαρό Αμπάττχα: «Από ποιο σόι είσαι, Αμπάττχα;» «Είμαι Κανχάγιανα, αγαπητέ Γκόταμα». Αλλά, Αμπάττχα, αν κάποιος αναθυμηθεί το αρχαίο όνομα και σόι της μητέρας και του πατέρα σου, οι Σάκυα είναι γιοι κυρίων· εσύ είσαι γιος δούλης των Σάκυα. Οι Σάκυα, Αμπάττχα, θεωρούν τον βασιλιά Οκκάκα ως πρόγονό τους.

«Κάποτε στο παρελθόν, Αμπάττχα, ο βασιλιάς Οκκάκα, επιθυμώντας να μεταβιβάσει τη βασιλεία στον γιο εκείνης της κύριας βασίλισσας που ήταν αγαπητή και ευχάριστη, εξόρισε τους μεγαλύτερους πρίγκιπες από το βασίλειο - τον Οκκάμουκχα, τον Καρακάντα, τον Χατθίνικα και τον Σινισούρα. Αυτοί, εξορισμένοι από το βασίλειο, εγκαταστάθηκαν στις πλαγιές των Ιμαλαίων, στην όχθη μιας λιμνούλας

όπου υπήρχε ένα μεγάλο δάσος από δέντρα σάκα, και εκεί έστησαν την κατοικία τους. Αυτοί, από φόβο μήπως αναμειχθεί η καταγωγή τους, συγκατοίκησαν με τις ίδιες τους τις αδελφές.

«Τότε, Αμπάττχα, ο βασιλιάς Οκκάκα απευθύνθηκε στους υπουργούς και τους αυλικούς του: 'Πού, αγαπητοί, διαμένουν τώρα οι πρίγκιπες;' 'Υπάρχει, μεγαλειότατε, στις πλαγιές των Ιμαλαίων, στην όχθη μιας λιμνούλας, ένα μεγάλο δάσος από δέντρα σάκα· εκεί τώρα διαμένουν οι πρίγκιπες. Αυτοί, από φόβο μήπως αναμειχθεί η καταγωγή τους, συγκατοικούν με τις ίδιες τους τις αδελφές'. Τότε, Αμπάττχα, ο βασιλιάς Οκκάκα εξέφρασε αυτόν τον εμπνευσμένο λόγο: 'Ικανοί πράγματι, αγαπητοί, είναι οι πρίγκιπες, υπέρτατα ικανοί πράγματι, αγαπητοί, είναι οι πρίγκιπες!' Από τότε, Αμπάττχα, έγιναν γνωστοί ως Σάκυα· και εκείνος είναι ο πρόγονός τους.

«Ο βασιλιάς Οκκάκα, Αμπάττχα, είχε μια δούλη που ονομαζόταν Ντισά. Αυτή γέννησε έναν γιο που ονομαζόταν Κάνχα. Μόλις γεννήθηκε, ο Κάνχα μίλησε: 'Πλύνε με, μητέρα, λούσε με, μητέρα, απάλλαξέ με από αυτή την ακαθαρσία, θα σας είμαι χρήσιμος'. Όπως, Αμπάττχα, σήμερα οι άνθρωποι βλέποντας δαίμονες τους αντιλαμβάνονται ως 'δαίμονες'· ακριβώς έτσι, Αμπάττχα, εκείνη την εποχή οι άνθρωποι αντιλαμβάνονταν τους δαίμονες ως 'κάνχα'. Αυτοί είπαν: 'Αυτός μόλις γεννήθηκε μίλησε, ένας κάνχα γεννήθηκε, ένας δαίμονας γεννήθηκε'. Από τότε, Αμπάττχα, έγιναν γνωστοί ως Κανχάγιανα, και εκείνος είναι ο πρόγονος των Κανχάγιανα. Έτσι, Αμπάττχα, αν κάποιος αναθυμηθεί το αρχαίο όνομα και σόι της μητέρας και του πατέρα σου, οι Σάκυα είναι γιοι κυρίων, ενώ εσύ είσαι γιος δούλης των Σάκυα».

268. Όταν αυτό ειπώθηκε, οι νεαροί βραχμάνοι είπαν στον Ευλογημένο: «Ας μην ταπεινώνει ο αξιότιμος Γκόταμα τον Αμπάττχα τόσο σκληρά με την κατηγορία ότι είναι γιος δούλης. Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι καλής καταγωγής, αγαπητέ Γκόταμα, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι γιος καλής οικογένειας, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι πολυμαθής, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι γλυκόλογος, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι σοφός, και ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι ικανός να συζητήσει με τον αξιότιμο Γκόταμα σε αυτό το θέμα».

269. Τότε ο Ευλογημένος είπε σε αυτούς τους νεαρούς βραχμάνους: «Αν εσείς, νεαροί βραχμάνοι, σκέφτεστε έτσι: 'Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι κακής καταγωγής, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα δεν είναι γιος καλής οικογένειας, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι ολιγομαθής, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα δεν είναι γλυκόλογος, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα στερείται σοφίας, και ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα δεν είναι ικανός να συζητήσει με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα', τότε ας σταματήσει ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, και εσείς συζητήστε μαζί μου σε αυτό το θέμα. Αν όμως εσείς, νεαροί βραχμάνοι, σκέφτεστε έτσι: 'Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι καλής καταγωγής, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι γιος καλής οικογένειας, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι πολυμαθής, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι γλυκόλογος, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι σοφός, και ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι ικανός να συζητήσει με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα', τότε σταματήστε εσείς· ας συζητήσει ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα μαζί μου».

«Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι καλής καταγωγής, αγαπητέ Γκόταμα, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι γιος καλής οικογένειας, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι πολυμαθής, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι γλυκόλογος, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι σοφός, και ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είναι ικανός να συζητήσει με τον αξιότιμο Γκόταμα σε αυτό το θέμα. Εμείς θα μείνουμε σιωπηλοί· ας συζητήσει ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα με τον αξιότιμο Γκόταμα σε αυτό το θέμα».

270. Τότε ο Ευλογημένος είπε στον νεαρό Αμπάτθα: «Αυτή όμως η εύλογη ερώτηση έρχεται σε σένα, Αμπάττχα, που πρέπει να απαντηθεί ακόμα και παρά τη θέλησή σου. Αν δεν απαντήσεις, ή αν απαντήσεις άσχετα, ή αν μείνεις σιωπηλός, ή αν φύγεις, εδώ και τώρα το κεφάλι σου θα σπάσει σε επτά κομμάτια. Τι νομίζεις, Αμπάττχα, τι έχεις ακούσει από τους μεγαλύτερους και ηλικιωμένους βραχμάνους, τους δασκάλους και τους δασκάλους των δασκάλων, να λένε για το από πού κατάγονται οι Κανχάγιανα και ποιος είναι ο πρόγονος των Κανχάγιανα;»

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός Αμπάττχα έμεινε σιωπηλός. Για δεύτερη φορά ο Ευλογημένος είπε στον νεαρό Αμπάττχα: «Τι νομίζεις, Αμπάττχα, τι έχεις ακούσει από τους μεγαλύτερους και ηλικιωμένους βραχμάνους, τους δασκάλους και τους δασκάλους των δασκάλων, να λένε για το από πού κατάγονται οι Κανχάγιανα και ποιος είναι ο πρόγονος των Κανχάγιανα;» Για δεύτερη φορά ο νεαρός Αμπάττχα έμεινε σιωπηλός. Τότε ο Ευλογημένος είπε στον νεαρό Αμπάτθα: «Απάντησε τώρα, Αμπάττχα, τώρα δεν είναι ώρα για σιωπή. Όποιος, Αμπάττχα, ερωτηθεί από τον Τατχάγκατα μια εύλογη ερώτηση μέχρι τρεις φορές και δεν απαντήσει, εδώ και τώρα το κεφάλι του θα σπάσει σε επτά κομμάτια».

271. Εκείνη την περίοδο, ο δαίμονας Βατζιραπάνι, κρατώντας ένα μεγάλο σιδερένιο ρόπαλο, φλεγόμενο, λαμπερό, ολόφωτο, στεκόταν στον αέρα πάνω από τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα - «Αν αυτός ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, ερωτηθείς από τον Ευλογημένο μια εύλογη ερώτηση μέχρι τρεις φορές, δεν απαντήσει, εδώ και τώρα θα του σπάσω το κεφάλι σε επτά κομμάτια». Αυτόν τον δαίμονα Βατζιραπάνι τον έβλεπε και ο Ευλογημένος και ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα.

272. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, φοβισμένος, ταραγμένος, με τις τρίχες του ανασηκωμένες, αναζητούσε στέγη στον Ευλογημένο, αναζητούσε καταφύγιο στον Ευλογημένο, αναζητούσε προστασία στον Ευλογημένο - αφού κάθισε κοντά του, είπε στον Ευλογημένο: «Τι είναι αυτό που είπε ο αξιότιμος Γκόταμα; Ας το πει ξανά ο αξιότιμος Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αμπάττχα, τι έχεις ακούσει από τους μεγαλύτερους και ηλικιωμένους βραχμάνους, τους δασκάλους και τους δασκάλους των δασκάλων, να λένε για το από πού κατάγονται οι Κανχάγιανα και ποιος είναι ο πρόγονος των Κανχάγιανα;»

«Ακριβώς έτσι, αγαπητέ Γκόταμα, έχω ακούσει όπως ακριβώς είπε ο αξιότιμος Γκόταμα. Από εκεί κατάγονται οι Κανχάγιανα· και εκείνος είναι ο πρόγονος των Κανχάγιανα».

Η συζήτηση για τη γενεαλογία του Αμπάτθα

273. Όταν αυτό ειπώθηκε, οι νεαροί βραχμάνοι έγιναν θορυβώδεις, με δυνατές φωνές και μεγάλες κραυγές - «Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, λοιπόν, αγαπητέ, είναι κακής καταγωγής· ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, λοιπόν, αγαπητέ, δεν είναι

γιος καλής οικογένειας· ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, λοιπόν, αγαπητέ, είναι γιος δούλης των Σάκυα. Οι Σάκυα, λοιπόν, αγαπητέ, είναι γιοι κυρίων του νεαρού βραχμάνου Αμπάττχα. Εμείς, λοιπόν, νομίσουμε ότι έπρεπε να προσβάλουμε τον ασκητή Γκόταμα που μιλάει για ό,τι είναι η Διδασκαλία».

274. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτοί οι νεαροί βραχμάνοι ταπεινώνουν υπερβολικά τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα με την κατηγορία ότι είναι γιος δούλης· γιατί να μην τον απαλλάξω;» Τότε ο Ευλογημένος είπε σε αυτούς τους νεαρούς βραχμάνους: «Μην ταπεινώνετε, νεαροί βραχμάνοι, τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα τόσο σκληρά με την κατηγορία ότι είναι γιος δούλης. Εκείνος ο Κάνχα ήταν ένας μεγάλος σοφός. Αφού πήγε στη νότια χώρα και μελέτησε τις ιερές ύμνους, πλησίασε τον βασιλιά Οκκάκα και ζήτησε την κόρη του Μαντάρουπι. Σε αυτόν ο βασιλιάς Οκκάκα είπε: "Ποιος είναι αυτός, κύριε, που ενώ είναι γιος δούλης μου ζητάει την κόρη μου Μαντάρουπι;" Ουμωμένος και δυσανεκτός, ετοίμασε ένα βέλος με σχιστή αιχμή. Αυτός δεν μπόρεσε ούτε να ρίξει εκείνο το βέλος με σχιστή αιχμή, ούτε να το τραβήξει πίσω.

«Τότε, νεαροί βραχμάνοι, οι υπουργοί και οι αυλικοί πλησίασαν τον σοφό Κάνχα και του είπαν: "Ας είναι καλά ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε· ας είναι καλά ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε". "Ο βασιλιάς θα είναι καλά, αλλά αν ο βασιλιάς ρίξει το βέλος με σχιστή αιχμή προς τα κάτω, σε όλη την έκταση του βασιλείου του, η γη θα σχιστεί". "Ας είναι καλά ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, ας είναι καλά η χώρα". "Ο βασιλιάς θα είναι καλά, η χώρα θα είναι καλά, αλλά αν ο βασιλιάς ρίξει το βέλος με σχιστή αιχμή προς τα πάνω, σε όλη την έκταση του βασιλείου του, για επτά χρόνια ο ουρανός δεν θα βρέξει". "Ας είναι καλά ο βασιλιάς, σεβάσμιε κύριε, ας είναι καλά η χώρα και ας βρέξει ο ουρανός". "Ο βασιλιάς θα είναι καλά, η χώρα θα είναι καλά και ο ουρανός θα βρέξει, αλλά ας στρέψει ο βασιλιάς το βέλος με σχιστή αιχμή στον πρωτότοκο πρίγκιπα· ο πρίγκιπας θα είναι καλά και θα χάσει μόνο τις τρίχες του". Τότε, νεαροί βραχμάνοι, οι υπουργοί ανακοίνωσαν στον Οκκάκα: "Ας στρέψει ο Οκκάκα το βέλος με σχιστή αιχμή στον πρωτότοκο πρίγκιπα. Ο πρίγκιπας θα είναι καλά και θα χάσει μόνο τις τρίχες του". Τότε ο βασιλιάς Οκκάκα έστρεψε το βέλος με σχιστή αιχμή στον πρωτότοκο πρίγκιπα· ο πρίγκιπας ήταν καλά και έχασε μόνο τις τρίχες του. Τότε ο βασιλιάς Οκκάκα, φοβισμένος, ταραγμένος, με τις τρίχες του ανασηκωμένες, τρομοκρατημένος από την ύψιστη ποινή, έδωσε σε αυτόν την κόρη του Μαντάρουπι. Μην ταπεινώνετε, νεαροί βραχμάνοι, τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα τόσο σκληρά με την κατηγορία ότι είναι γιος δούλης· εκείνος ο Κάνχα ήταν ένας μεγάλος σοφός».

Η ανωτερότητα της πολεμικής κάστας

275. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στον νεαρό Αμπάτθα: «Τι νομίζεις, Αμπάτθα, αν εδώ ένας νεαρός της πολεμικής κάστας συγκατοικούσε με μια νεαρή βραχμάνισσα, και από τη συγκατοίκησή τους γεννιόταν ένας γιος. Αυτός ο γιος που γεννήθηκε από έναν νεαρό της πολεμικής κάστας και μια νεαρή βραχμάνισσα, θα λάμβανε άραγε κάθισμα ή νερό μεταξύ των βραχμάνων;» «Θα λάμβανε, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα τον τάζαν άραγε οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία;» «Θα τον τάζαν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του δίδασκαν άραγε οι βραχμάνοι τα ιερά κείμενα ή όχι;» «Θα του δίδασκαν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του απαγορευόταν ή δεν θα του απαγορευόταν η πρόσβαση στις γυναίκες;» «Δεν θα του απαγορευόταν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα τον χρίζαν άραγε οι πολεμιστές με τη χρήση της πολεμικής κάστας;» «Όχι βέβαια,

αγαπητέ Γκόταμα». «Για ποιο λόγο;» «Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, δεν πληροί τις προϋποθέσεις από την πλευρά της μητέρας».

«Τι νομίζεις, Αμπάτθα, αν εδώ ένας νεαρός βραχμάνος συγκατοικούσε με μια νεαρή της πολεμικής κάστας, και από τη συγκατοίκησή τους γεννιόταν ένας γιος. Αυτός ο γιος που γεννήθηκε από έναν νεαρό βραχμάνο και μια νεαρή της πολεμικής κάστας, θα λάμβανε άραγε κάθισμα ή νερό μεταξύ των βραχμάνων;» «Θα λάμβανε, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα τον τάζαν άραγε οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία;» «Θα τον τάζαν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του δίδασκαν άραγε οι βραχμάνοι τα ιερά κείμενα ή όχι;» «Θα του δίδασκαν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του απαγορευόταν ή δεν θα του απαγορευόταν η πρόσβαση στις γυναίκες;» «Δεν θα του απαγορευόταν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα τον χρίζαν άραγε οι πολεμιστές με τη χρήση της πολεμικής κάστας;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Για ποιο λόγο;» «Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, δεν πληροί τις προϋποθέσεις από την πλευρά του πατέρα».

276. «Έτσι λοιπόν, Αμπάτθα, είτε συγκρίνοντας γυναίκα με γυναίκα είτε συγκρίνοντας άνδρα με άνδρα, οι πολεμιστές είναι ανώτεροι, οι βραχμάνοι είναι κατώτεροι. Τι νομίζεις, Αμπάτθα, αν εδώ οι βραχμάνοι έναν βραχμάνο για κάποιο παράπτωμα, αφού του ξύριζαν το κεφάλι και τον χτυπούσαν με σακί στάχτης, τον εξόριζαν από το βασίλειο ή από την πόλη. Θα λάμβανε άραγε αυτός κάθισμα ή νερό μεταξύ των βραχμάνων;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα τον τάζαν άραγε οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του δίδασκαν άραγε οι βραχμάνοι τα ιερά κείμενα ή όχι;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του απαγορευόταν ή δεν θα του απαγορευόταν η πρόσβαση στις γυναίκες;» «Θα του απαγορευόταν, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αμπάτθα, αν εδώ οι πολεμιστές έναν πολεμιστή για κάποιο παράπτωμα, αφού του ξύριζαν το κεφάλι και τον χτυπούσαν με σακί στάχτης, τον εξόριζαν από το βασίλειο ή από την πόλη. Θα λάμβανε άραγε αυτός κάθισμα ή νερό μεταξύ των βραχμάνων;» «Θα λάμβανε, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα τον τάζαν άραγε οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία;» «Θα τον τάζαν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του δίδασκαν άραγε οι βραχμάνοι τα ιερά κείμενα ή όχι;» «Θα του δίδασκαν, αγαπητέ Γκόταμα». «Θα του απαγορευόταν ή δεν θα του απαγορευόταν η πρόσβαση στις γυναίκες;» «Δεν θα του απαγορευόταν, αγαπητέ Γκόταμα».

277. «Σε αυτό το σημείο, Αμπάτθα, ένας πολεμιστής έχει φτάσει στην ύψιστη εξευτέλιση, όταν οι πολεμιστές, αφού του ξυρίσουν το κεφάλι και τον χτυπήσουν με σακί στάχτης, τον εξορίζουν από το βασίλειο ή από την πόλη. Έτσι λοιπόν, Αμπάτθα, ακόμα και όταν ένας πολεμιστής έχει φτάσει στην ύψιστη εξευτέλιση, και τότε οι πολεμιστές είναι ανώτεροι, οι βραχμάνοι είναι κατώτεροι. Αυτή η στροφή, Αμπάτθα, ειπώθηκε από τον Βράχμα Σανανκουμάρα -

‘Ο πολεμιστής είναι ο άριστος μεταξύ των ανθρώπων,
αυτών που υπερηφανεύονται για το σόι τους·
αλλά ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά,
αυτός είναι ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων’.

«Αυτή η στροφή, Αμπάτθα, που ειπώθηκε από τον Βράχμα Σανανκουμάρα, είναι καλά τραγουδημένη και όχι κακά τραγουδημένη, καλά ειπωμένη και όχι κακά ειπωμένη, ωφέλιμη και όχι ανώφελη, εγκεκριμένη από εμένα. Γιατί κι εγώ, Αμπάτθα, λέω έτσι -

‘Ο πολεμιστής είναι ο άριστος μεταξύ των ανθρώπων,
αυτών που υπερηφανεύονται για το σόι τους·
αλλά ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά,
αυτός είναι ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων’.

Πρώτο μέρος της απαγγελίας.

Η συζήτηση για την αληθινή γνώση και την καλή συμπεριφορά

278. «Ποια είναι, αγαπητέ Γκόταμα, αυτή η συμπεριφορά, και ποια είναι αυτή η αληθινή γνώση;» «Αμπάτχα, για την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς δεν λέγεται ούτε ισχυρισμός περί γέννησης, ούτε ισχυρισμός περί σογιού, ούτε ισχυρισμός περί αλαζονείας - ‘εσύ είσαι άξιος για μένα ή εσύ δεν είσαι άξιος για μένα’. Αμπάτχα, όπου υπάρχει διευθέτηση γάμου από την πλευρά της νύφης, ή διευθέτηση γάμου από την πλευρά του γαμπρού, ή και τα δύο, εκεί λέγεται ισχυρισμός περί γέννησης, ισχυρισμός περί σογιού, ισχυρισμός περί αλαζονείας - ‘εσύ είσαι άξιος για μένα ή εσύ δεν είσαι άξιος για μένα’. Όποιοι, Αμπάτχα, είναι δεσμευμένοι σε ισχυρισμούς περί γέννησης ή δεσμευμένοι σε ισχυρισμούς περί σογιού ή δεσμευμένοι σε ισχυρισμούς περί αλαζονείας ή δεσμευμένοι σε διευθετήσεις γάμου, αυτοί είναι μακριά από την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς. Αμπάτχα, εγκαταλείποντας τη δέσμευση σε ισχυρισμούς περί γέννησης και τη δέσμευση σε ισχυρισμούς περί σογιού και τη δέσμευση σε ισχυρισμούς περί αλαζονείας και τη δέσμευση σε διευθετήσεις γάμου, υπάρχει η πραγμάτωση της ανυπέρβλητης τελειότητας της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς».

279. «Ποια είναι, αγαπητέ Γκόταμα, αυτή η συμπεριφορά, και ποια είναι αυτή η αληθινή γνώση;» «Εδώ, Αμπάτχα, ο Τατχάγκατα εγείρεται στον κόσμο, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Αυτή τη Διδασκαλία την ακούει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη ή κάποιος που γεννήθηκε σε κάποια άλλη οικογένεια. Αφού ακούσει αυτή τη Διδασκαλία, αποκτά πίστη στον Τατχάγκατα. Προικισμένος με αυτή την απόκτηση πίστης, σκέφτεται έτσι... κ.λπ...

«Αυτός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, εισέρχεται και παραμένει στην πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση... κ.λπ... Αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του.

«Επιπλέον, Αμπάτχα, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, εισέρχεται και παραμένει στη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση... κ.λπ... Αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του.

«Επιπλέον, Αμπάτχα, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, με μνήμη και πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', εισέρχεται και παραμένει στην τρίτη διαλογιστική έκσταση... κ.λπ... Αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του.

«Επιπλέον, Αμπάτχα, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας... κ.λπ... Αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του. Αυτή, Αμπάτχα, είναι η συμπεριφορά.

«Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατευθύνει και στρέφει τον νου προς τη γνώση και την ενόραση... κ.λπ... Αυτό είναι μέρος της αληθινής γνώσης του... κ.λπ... κατανοεί: 'δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης'. Αυτό είναι μέρος της αληθινής γνώσης του. Αυτή, Αμπάτχα, είναι η αληθινή γνώση.

«Αυτός ονομάζεται, Αμπάτχα, μοναχός 'τέλειος στην αληθινή γνώση', 'τέλειος στη συμπεριφορά', 'τέλειος στην αληθινή γνώση και στη συμπεριφορά'. Και, Αμπάτχα, από αυτή την τελειότητα της αληθινής γνώσης και την τελειότητα της συμπεριφοράς, δεν υπάρχει άλλη τελειότητα αληθινής γνώσης και τελειότητα συμπεριφοράς που να είναι υπέρτερη ή πιο εξαίσια.

Οι τέσσερις πύλες της απώλειας

280. «Αμπάτχα, για αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς υπάρχουν τέσσερις πύλες απώλειας. Ποιες τέσσερις; Εδώ, Αμπάτχα, κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, μη επιτυγχάνοντας αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς, παίρνοντας ένα καλάθι με ασκητικά σύνεργα, εισέρχεται σε δασική περιοχή - 'θα τρέφομαι με πεσμένους καρπούς'. Αυτός στην πραγματικότητα γίνεται απλώς υπηρέτης εκείνου που είναι τέλειος στην αληθινή γνώση και τη συμπεριφορά. Αμπάτχα, για αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς αυτή είναι η πρώτη πύλη απώλειας.

«Επιπλέον, Αμπάτχα, εδώ κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, μη επιτυγχάνοντας αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με πεσμένους καρπούς, παίρνοντας σκαπάνη και καλάθι, εισέρχεται στο δάσος - 'θα τρέφομαι με βολβούς, ρίζες και καρπούς'. Αυτός στην πραγματικότητα γίνεται απλώς υπηρέτης εκείνου που είναι τέλειος στην αληθινή γνώση και τη συμπεριφορά. Αμπάτχα, για αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς αυτή είναι η δεύτερη πύλη απώλειας.

«Επιπλέον, Αμπάτχα, εδώ κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, μη επιτυγχάνοντας αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με πεσμένους καρπούς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με βολβούς, ρίζες και καρπούς, φτιάχνοντας ένα δωμάτιο για φωτιά κοντά σε χωριό ή κοντά σε κωμόπολη, μένει φροντίζοντας τη φωτιά. Αυτός στην πραγματικότητα γίνεται απλώς υπηρέτης εκείνου που είναι τέλειος στην αληθινή γνώση και τη συμπεριφορά. Αμπάτχα, για αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς αυτή είναι η τρίτη πύλη απώλειας.

«Επιπλέον, Αμπάτχα, εδώ κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, μη επιτυγχάνοντας αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με πεσμένους καρπούς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με βολβούς, ρίζες και καρπούς και μη επιτυγχάνοντας τη φροντίδα της φωτιάς, φτιάχνοντας ένα σπίτι με τέσσερις πόρτες σε σταυροδρόμι, μένει - 'όποιος ασκητής ή βραχμάνος έρθει από αυτές τις τέσσερις κατευθύνσεις, αυτόν θα τιμήσω σύμφωνα με τη δύναμη και την ικανότητά μου'. Αυτός στην πραγματικότητα γίνεται απλώς υπηρέτης εκείνου που είναι τέλειος στην αληθινή γνώση και τη συμπεριφορά. Αμπάτχα, για αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς αυτή είναι η τέταρτη πύλη απώλειας. Αμπάτχα, για αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς αυτές είναι οι τέσσερις πύλες απώλειας.

281. «Τι νομίζεις, Αμπάτχα, φαίνεσαι άραγε εσύ μαζί με τον δάσκαλό σου να έχεις αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Ποιος είμαι εγώ, αγαπητέ Γκόταμα, μαζί με τον δάσκαλό μου, και τι είναι η ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς; Μακριά είμαι εγώ, αγαπητέ Γκόταμα, μαζί με τον δάσκαλό μου από την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς».

«Τι νομίζεις, Αμπάτχα, μη επιτυγχάνοντας εσύ αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς, παίρνοντας ένα καλάθι με ασκητικά σύνεργα, εισέρχεσαι μαζί με τον δάσκαλό σου στο δάσος - 'θα τρέφομαι με πεσμένους καρπούς';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αμπάτχα, μη επιτυγχάνοντας εσύ αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με πεσμένους καρπούς, παίρνοντας σκαπάνη και καλάθι, εισέρχεσαι μαζί με τον δάσκαλό σου στο δάσος - 'θα τρέφομαι με βολβούς, ρίζες και καρπούς';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αμπάτχα, μη επιτυγχάνοντας εσύ αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με πεσμένους καρπούς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με βολβούς, ρίζες και καρπούς, φτιάχνοντας ένα δωμάτιο για φωτιά κοντά σε χωριό ή κοντά σε κωμόπολη, μένεις μαζί με τον δάσκαλό σου φροντίζοντας τη φωτιά;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, Αμπάτχα, μη επιτυγχάνοντας εσύ αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με πεσμένους καρπούς και μη επιτυγχάνοντας τη διατροφή με βολβούς, ρίζες και καρπούς και μη επιτυγχάνοντας τη φροντίδα της φωτιάς, φτιάχνοντας ένα σπίτι με

τέσσερις πόρτες σε σταυροδρόμι, μένεις μαζί με τον δάσκαλό σου - 'όποιος ασκητής ή βραχμάνος έρθει από αυτές τις τέσσερις κατευθύνσεις, αυτόν θα τιμήσουμε σύμφωνα με τη δύναμη και την ικανότητά μας';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

282. «Έτσι λοιπόν, Αμπάτχα, από αυτή την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς έχεις ξεπέσει εσύ μαζί με τον δάσκαλό σου. Και αυτές οι τέσσερις πύλες απώλειας που υπάρχουν για την ανυπέρβλητη τελειότητα της αληθινής γνώσης και της συμπεριφοράς, από αυτές έχεις ξεπέσει εσύ μαζί με τον δάσκαλό σου. Και όμως αυτά τα λόγια ειπώθηκαν σε σένα, Αμπάτχα, από τον δάσκαλό σου τον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι - 'ποιοι είναι αυτοί οι κουρεμένοι ασκητίσκοι, οι κατώτεροι, οι μαύροι, οι απόγονοι από τα πόδια του Βράχμα, και τι συζήτηση θα μπορούσαν να έχουν με τους βραχμάνους κατόχους της τριπλής αληθινής γνώσης;' ενώ ο ίδιος είναι προορισμένος για τον κόσμο της αθλιότητας και δεν εκπληρώνει τις προϋποθέσεις. Δες, Αμπάτχα, πόσο έχει σφάλει σε αυτό ο δάσκαλός σου ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι.

Η διερεύνηση της ιδιότητας των αρχαίων σοφών

283. «Ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, Αμπάτχα, καταναλώνει δωρεά του βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα. Σε αυτόν ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα δεν παρέχει ούτε καν την παρουσία του. Όταν συμβουλευέται μαζί του, συμβουλευέται με ένα ύφασμα ανάμεσά τους. Σε κάποιον που θα δεχόταν δίκαια προσφερόμενη τροφή, Αμπάτχα, πώς θα μπορούσε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα να μην του παρέχει ούτε καν την παρουσία του; Δες, Αμπάτχα, πόσο έχει σφάλει σε αυτό ο δάσκαλός σου ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι.

284. «Τι νομίζεις, Αμπάτχα, αν εδώ ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, καθισμένος στον λαιμό ενός ελέφαντα ή καθισμένος στη ράχη ενός αλόγου ή στεκόμενος στο στρωμένο μέρος του άρματος, συμβουλευόταν κάτι με τους ευγενείς ή τους πρίγκιπες. Αυτός αποχωρώντας από εκείνο το μέρος θα στεκόταν στο πλάι. Τότε θα ερχόταν ένας εργάτης ή ένας δούλος εργάτη, και στεκόμενος σε εκείνο το μέρος θα συμβουλευόταν το ίδιο θέμα - 'έτσι είπε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, έτσι είπε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα'. Μήπως αυτός λέει αυτό που είπε ο βασιλιάς ή συμβουλευέται τη βασιλική συμβουλή; Με αυτό θα ήταν βασιλιάς ή βασιλικός υπουργός;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

285. «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Αμπάτχα, εκείνοι που ήταν οι αρχαίοι σοφοί των βραχμάνων, οι δημιουργοί των ιερών κειμένων, οι μεταδότες των ιερών κειμένων, των οποίων τα αρχαία ιερά εδάφια οι βραχμάνοι σήμερα ψάλλουν, απαγγέλλουν και έχουν συγκεντρώσει, τα επαναλαμβάνουν ψάλλοντας, τα επαναλαμβάνουν απαγγέλλοντας, επαναλαμβάνουν αυτά που ειπώθηκαν, διδάσκουν αυτά που διδάχθηκαν, δηλαδή - ο Ατθάκα, ο Βάμακα, ο Βαμαδέβα, ο Βεσσάμιττα, ο Γιαματάγκι, ο Ανγκίρασα, ο Μπαρναντβάτζα, ο Βασέτθα, ο Κάσσαπα, ο Μπάγκου - "εγώ μελετώ τα ιερά κείμενα μαζί με τον δάσκαλό μου", είναι αδύνατον με αυτό και μόνο εσύ να γίνεις σοφός ή να ακολουθείς την πορεία προς τη σοφία».

286. «Τι νομίζεις, Αμπάτχα, τι έχεις ακούσει από τους μεγαλύτερους και ηλικιωμένους βραχμάνους, τους δασκάλους και τους δασκάλους των δασκάλων, να λένε - εκείνοι που ήταν οι αρχαίοι σοφοί των βραχμάνων, οι δημιουργοί των ιερών κειμένων, οι μεταδότες των ιερών κειμένων, των οποίων τα αρχαία ιερά εδάφια οι

βραχμάνοι σήμερα ψάλλουν, απαγγέλλουν και έχουν συγκεντρώσει, τα επαναλαμβάνουν ψάλλοντας, τα επαναλαμβάνουν απαγγέλλοντας, επαναλαμβάνουν αυτά που ειπώθηκαν, διδάσκουν αυτά που διδάχθηκαν, δηλαδή - ο Ατθάκα, ο Βάμακα, ο Βαμαδέβα, ο Βεσσάμιττα, ο Γιαματάγκι, ο Ανγκίρασα, ο Μπαρναντβάτζα, ο Βασέτθα, ο Κάσσαπα, ο Μπάγκου - έτσι αυτοί καλολουσμένοι, καλοαλειμμένοι, με περιποιημένα μαλλιά και γένια, στολισμένοι με κοσμήματα από πολύτιμους λίθους και σκουλαρίκια, ντυμένοι με λευκά ρούχα, προικισμένοι και εφοδιασμένοι με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής απολάμβαναν τη ζωή, όπως εσύ τώρα μαζί με τον δάσκαλό σου;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«...Κ.λπ... έτσι αυτοί έτρωγαν μαγειρεμένο ρύζι από καλό ρύζι με σάλτσα από καθαρό κρέας, καθαρισμένο από τα μαύρα σπυριά, με πολλά καρυκεύματα και πολλά λαχανικά, όπως εσύ τώρα μαζί με τον δάσκαλό σου;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«...Κ.λπ... έτσι αυτοί υπηρετούνταν από γυναίκες στολισμένες με κεφαλόδεσμούς και κόσμημα στη μέση, όπως εσύ τώρα μαζί με τον δάσκαλό σου;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«...Κ.λπ... έτσι αυτοί περιφέρονταν με άρματα που σέρνονταν από φοράδες με περιποιημένες ουρές, κεντρίζοντας τα ζώα με μακριά βούκεντρα, όπως εσύ τώρα μαζί με τον δάσκαλό σου;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«...Κ.λπ... έτσι αυτοί φρουρούνταν από άνδρες οπλισμένους με μακριά ξίφη σε πόλεις με σκαμμένες τάφρους, με κατεβασμένους μοχλούς και με οχυρωματικά έργα, όπως εσύ τώρα μαζί με τον δάσκαλό σου;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Έτσι λοιπόν, Αμπάτθα, ούτε εσύ είσαι σοφός ούτε ακολουθείς την πορεία προς τη σοφία μαζί με τον δάσκαλό σου. Όποιος όμως, Αμπάτθα, έχει αβεβαιότητα ή αμφιβολία για εμένα, ας με ρωτήσει και εγώ θα τον διαφωτίσω με την απάντησή μου».

Η επίδειξη των δύο χαρακτηριστικών

287. Τότε ο Ευλογημένος βγήκε από τη διαμονή και σηκώθηκε για περίπατο. Επίσης ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα βγήκε από τη διαμονή και σηκώθηκε για περίπατο. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα, περπατώντας πίσω από τον Ευλογημένο καθώς αυτός περπατούσε, εξέτασε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου. Ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είδε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα.

288. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα βλέπει τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου σε μένα ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα». Τότε ο Ευλογημένος εκτέλεσε τέτοια επίδειξη υπερφυσικών δυνάμεων ώστε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα είδε το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος του Ευλογημένου. Τότε ο Ευλογημένος, αφού έβγαλε τη γλώσσα του, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο

αυτιά, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο ρουθούνια, και κάλυψε ολόκληρο τον κύκλο του μετώπου με τη γλώσσα. Τότε στον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο ασκητής Γκόταμα διακατέχεται από τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου πλήρη, όχι ελλιπή». Είπε στον Ευλογημένο: «Λοιπόν, τώρα, αγαπητέ Γκόταμα, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, Αμπάττχα». Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα ανέβηκε σε άμαξα που την έσερναν φοράδες και έφυγε.

289. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, αφού είχε βγει από την Ουκκάθθα, καθόταν στο δικό του πάρκο μαζί με μια μεγάλη ομάδα βραχμάνων, περιμένοντας τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα κατευθύνθηκε προς το δικό του πάρκο. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και με τα πόδια πλησίασε τον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι και κάθισε στο πλάι.

290. Στον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα που καθόταν στο πλάι, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είπε αυτό: «Μήπως, αγαπητέ Αμπάττχα, είδες αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα;» «Τον είδαμε, αγαπητέ, αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα». «Μήπως, αγαπητέ Αμπάττχα, για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, που είναι πραγματικά έτσι, έχει διαδοθεί αυτή η φήμη και όχι διαφορετικά· μήπως αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι τέτοιος και όχι διαφορετικός;» «Πραγματικά έτσι, αγαπητέ, για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η φήμη και όχι διαφορετικά, τέτοιος ακριβώς είναι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα και όχι διαφορετικός. Και αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα διακατέχεται από τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου πλήρη, όχι ελλιπή». «Είχες όμως, αγαπητέ Αμπάττχα, κάποια συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα;» «Είχα, αγαπητέ, κάποια συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα». «Πώς όμως, αγαπητέ Αμπάττχα, είχες κάποια συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα;» Τότε ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα ανέφερε στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι όλη τη συνομιλία που είχε με τον Ευλογημένο.

291. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είπε στον νεαρό Αμπάττχα: «Αχ, κύριε, ο σοφούλης μας, αχ, κύριε, ο πολυμαθής μας, αχ, κύριε, ο κάτοχος της τριπλής αληθινής γνώσης μας, με έναν τέτοιο, αγαπητέ, άνθρωπο που επιδιώκει το καλό, ένας άνθρωπος με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Επειδή εσύ, Αμπάττχα, μίλησες σε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα προσβάλλοντάς τον ξανά και ξανά, τότε αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα μίλησε και σε εμάς οδηγώντας μας ξανά και ξανά σε αυτό. Αχ, κύριε, ο σοφούλης μας, αχ, κύριε, ο πολυμαθής μας, αχ, κύριε, ο κάτοχος της τριπλής αληθινής γνώσης μας, με έναν τέτοιο, αγαπητέ, άνθρωπο που επιδιώκει το καλό, ένας άνθρωπος με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση». Θυμωμένος και δυσареστημένος, έριξε κάτω τον νεαρό Αμπάττχα με μια κλωτσιά. Και επιθυμούσε να πάει αμέσως να δει τον Ευλογημένο.

Η επίσκεψη του Ποκκχαρασάτι στον Βούδα

292. Τότε εκείνοι οι βραχμάνοι είπαν στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι: «Είναι πολύ αργά, αγαπητέ, σήμερα για να πάμε να δούμε τον ασκητή Γκόταμα. Αύριο ο αξιότιμος Ποκκχαρασάτι θα πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα». Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, αφού έβαλε να ετοιμάσουν εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή στην κατοικία του, ανέβηκε στο όχημά του και ενώ κρατούσαν δάδες, αναχώρησε από την Ουκκάτθα και κατευθύνθηκε προς το δασώδες άλσος της Ισχανάνγκαλα. Αφού πήγε με το όχημα όσο ήταν δυνατό να πάει με όχημα, κατέβηκε από το όχημα και με τα πόδια πλησίασε τον Ευλογημένο. Αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο, και αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι.

293. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είπε στον Ευλογημένο: «Ήρθε άραγε εδώ, αγαπητέ Γκόταμα, ο μαθητής μας, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα;» «Ήρθε, βραχμάνε, ο μαθητής σου, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα». «Είχες όμως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποια συνομιλία με τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα;» «Είχα, βραχμάνε, κάποια συνομιλία με τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα». «Και πώς, αγαπητέ Γκόταμα, είχες κάποια συνομιλία με τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα;» Τότε ο Ευλογημένος ανέφερε στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι όλη τη συνομιλία που είχε με τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είπε στον Ευλογημένο: «Ανόητος είναι, αγαπητέ Γκόταμα, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα· ας συγχωρήσει ο αξιότιμος Γκόταμα τον νεαρό βραχμάνο Αμπάττχα». «Ας είναι ευτυχισμένος, βραχμάνε, ο νεαρός βραχμάνος Αμπάττχα».

294. Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι εξέτασε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου. Ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είδε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα.

295. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι βλέπει τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου σε μένα ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα». Τότε ο Ευλογημένος εκτέλεσε τέτοια επίδειξη υπερφυσικών δυνάμεων ώστε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είδε το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος του Ευλογημένου. Τότε ο Ευλογημένος, αφού έβγαλε τη γλώσσα του, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο αυτιά, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο ρουθούνια, και κάλυψε ολόκληρο τον κύκλο του μετώπου με τη γλώσσα.

296. Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είχε τη σκέψη: «Ο ασκητής Γκόταμα διακατέχεται από τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου πλήρη, όχι ελλιπή». Είπε στον Ευλογημένο: «Ας αποδεχθεί ο αξιότιμος Γκόταμα το σημερινό γεύμα μου μαζί με την Κοινότητα των μοναχών». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή.

297. Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου, ανακοίνωσε στον Ευλογημένο την κατάλληλη ώρα - «Είναι η ώρα, αγαπητέ Γκόταμα, το γεύμα είναι έτοιμο». Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το

κύπελλο και τους χιτώνες του, μαζί με την Κοινότητα των μοναχών πήγε στην κατοικία του βραχμάνου Ποκκχαρασάτι· αφού έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι ιδιοχειρώς ικανοποίησε και περιποιήθηκε τον Ευλογημένο με εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή, και οι νεαροί βραχμάνοι την Κοινότητα των μοναχών. Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, όταν ο Ευλογημένος τελείωσε να τρώει και είχε απομακρύνει το χέρι του από το κύπελλο, πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα και κάθισε στο πλάι.

298. Στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος έκανε μια σταδιακή ομιλία, δηλαδή - ομιλία για τη δωρεά, ομιλία για την ηθική, ομιλία για τον ευδαιμονικό κόσμο· φανέρωσε τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των ηδονών, και το όφελος της απάρνησης. Όταν ο Ευλογημένος κατάλαβε ότι ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι είχε εύκαμπτη συνείδηση, μαλακή συνείδηση, συνείδηση απαλλαγμένη από νοητικά εμπόδια, ανυψωμένη συνείδηση, γαλήνια συνείδηση, τότε φανέρωσε τη διδαχή της Διδασκαλίας που είναι ιδιαίτερη στους Βούδες - τον υπαρξιακό πόνο, την προέλευση, την παύση, την οδό. Όπως ακριβώς ένα καθαρό ύφασμα, απαλλαγμένο από κηλίδες, θα δεχόταν τέλεια τη βαφή· ακριβώς έτσι, στον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι, σε εκείνο ακριβώς το κάθισμα, εγέρθηκε ο οφθαλμός της Διδασκαλίας, χωρίς σκόνη, χωρίς ρύπο - «ό,τι έχει τη φύση της έγερσης, όλο αυτό έχει τη φύση της παύσης».

Η δήλωση του Ποκκχαρασάτι ως λαϊκού ακολούθου

299. Τότε ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, έχοντας δει τη Διδασκαλία, έχοντας επιτύχει τη Διδασκαλία, έχοντας κατανοήσει τη Διδασκαλία, έχοντας βυθιστεί στη Διδασκαλία, έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, έχοντας απαλλαγεί από τη σύγχυση, έχοντας επιτύχει αυτοπεποίθηση, μη εξαρτώμενος από άλλους στη διδαχή του Δασκάλου, είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα. Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι ώστε 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα'· έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εγώ, αγαπητέ Γκόταμα, μαζί με τον γιο μου, τη σύζυγό μου, την ακολουθία μου και τους συμβούλους μου, καταφεύγω στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής. Και όπως ο αξιότιμος Γκόταμα επισκέπτεται άλλες οικογένειες λαϊκών ακολούθων στην Ουκκάτθα, έτσι ας επισκέπτεται ο αξιότιμος Γκόταμα και την οικογένεια του Ποκκχαρασάτι. Εκεί όποιοι νεαροί ή νεαρές θα αποδώσουν σεβασμό στον αξιότιμο Γκόταμα, ή θα σηκωθούν όρθιοι, ή θα προσφέρουν κάθισμα ή νερό, ή θα γαληνέψουν τον νου τους, αυτό θα είναι για την ευημερία και την ευτυχία τους για πολύ καιρό». «Αυτό που λες είναι καλό, βραχμάνε».

Τέλος της ομιλίας Αμπάτθα, τρίτη.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών. 1. Το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής. 3. Η ομιλία στον Αμπάττα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org